

I. Den moderna civilisationens kris

Den moderna civilisationen har som sin grundval tagit principen om frihet, enligt vilken människan inte blott och bart skall vara ett instrument åt andra, utan ett autonomt centrum för liv. Med denna kod för handen har en storslagen historisk process inletts när det gäller alla de aspekter av samhällslivet där denna princip inte har respekterats.

1. Nationernas lika rätt att sluta sig samman i självständiga stater har slagits fast. Varje folk, som definieras genom dess etniska, geografiska, språkliga och historiska karakteristika, förväntades i den statliga organisation om hade skapats för folkets egen del i överensstämmelse med dess speciella uppfattning om politiskt liv, hitta det instrument som utan inblandning utifrån på bästa sätt skulle svara mot det folkets behov.

Ideologin med nationellt oberoende har varit en stark drivkraft för framåtskridande. Genom den har en inskränkt lokalpatriotism kunnat ö vervinnas till förmån för den mest vidsträckta solidaritet mot utländska härskares förtryck; genom den har många hinder undanröjts som har hämrat rörligheten för personer och varor; genom den har inom varje ny stats territorium den mera avancerade befolkningens institutioner och ordningar spritts till den del av befolkningen som släpat efter.

Denna ideologi har emellertid inom sig burit fröet till den imperialistiska nationalism som vår generation har sett växa till gigantiska proportioner, till de totalitära staternas uppkomst och världskrigens utbrott.

Nationen betraktas inte längre som den historiska produkten av samexistens mellan människor, som, tack vare en lång process, har uppnått en större enhetlighet i fråga om vanor och strävanden, och som i sin stat finner den mest ändamålsenliga formen för att organisera det kollektiva livet inom hela det mänskliga samhällets ram. Nationen har snarare blivit en gudomlig enhet, en organism som bara behöver tänka på sin egen existens och sin egen utveckling, utan att på minsta vis bekymra sig om den skada som andra därigenom kan åsamkas.

Nationalstaternas absoluta suveränitet har lett till viljan att härska över alla andra och nationalstaterna betraktar som sitt "livsrum" allt större territorier, som möjliggör fri rörlighet för dem och som innebär att de kan tillförsäkra sig existensmedel utan att vara beroende av någon annan. Denna vilja att härska kan inte tyglas annat än genom den starkaste statens herravälde över alla de andra, förslavade staterna.

Staten har således, från att ha varit väktare över medborgarnas frihet omvandlats till herre över undersåtarna, som med alla medel tvingas tjäna den för att ge maximal slagkraft i krig. Även under perioder av fred, som betraktades som uppehåll för att förbereda de kommande, oundvikliga krigen, härskade i många länder redan den militära klassens vilja över den civila, något som allt mer försvårade möjligheten att få fria politiska system att fungera. Skola, vetenskap, produktion och förvaltningsorgan var huvudsakligen inriktade på att öka krigspotentialen; mödrarna betraktades som soldatalstrare, och premierades som sådana enligt samma kriterier som man på uppvisningar premierar boskap som ger rik avkomma; barnen fostrades ända från späda ålder till att hantera vapen och att hata utlänningar; individens friheter reducerades till ett intet alltifrån den stund då alla hade militariserats och ständigt kallades in för att göra värnplikt; de ideliga krigen tvingade männen att lämna familj, arbete och egendom, och att offra livet självt för mål vars innebörd ingen egentligen begrep, och på bara några få dagar skulle resultatet av decenniernas gemensamma ansträngningar för att öka det kollektiva välståndet fullständigt raserats. Det är de

totalitära staterna som på det mest sammanhållna sättet har kunnat ena alla krafter, genom att de i största utsträckning har använt sig av centralstyrning och despotism, och därigenom visat att de är de organ som är bäst anpassade till dagens internationella omgivning. Det räcker med att en nation tar ett steg närmare en mer utpräglad totalitarism för att den skall följas av andra, som dras ned i samma fåra genom sin vilja att överleva.

2. Medborgarnas lika rätt att delta i processen med att forma statens vilja har slagits fast. Den skulle således utgöra syntesen av alla samhällsklassers fritt uttryckta och skiftande ekonomiska och ideologiska krav. Genom en sådan politisk organisation har det varit möjligt att rätta till, eller åtminstone mildra, många av de mest skriande orättvisorna som ärvts från tidigare regimer. Tryckfriheten, föreningsfriheten och den gradvisa utvidgningen av rösträtten har emellertid gjort det allt svårare att försvara gamla privilegier samtidigt som man har hållit fast vid det representativa systemet. De medellösa har så småningom lärt sig att använda dessa instrument för att erövra samma rättigheter som de välbärgade klasserna hade förvärvat. Den särskilda skatten på inkomst av kapital och på arv, den progressiva beskattningen av större förmögenheter, skattebefrielsen för de lägsta inkomstskikten och för viktiga förnödenheter, den fria allmänna skolan, de ökade utgifterna för socialhjälp och social omsorg, jordbruksreformerna och inspektionerna på fabrikerna hotade de privilegierade klasserna i deras allt starkare befästa citadell.

Inte ens de privilegierade klasser som hade gått med på jämlikhet när det gällde de politiska rättigheterna kunde acceptera att de sämre lottade klasserna använde sig av denna jämlikhet för att söka omsätta rättigheterna i praktiken, eftersom rättigheterna därigenom skulle ges ett konkret innehåll av reell frihet. När hotet efter första världskrigets slut blev alltför stort, var det bara naturligt att dessa klasser varmt välkomnade och stödde upprättandet av diktaturerna, som slog de lagliga vapnen ur motståndarnas händer. Å andra sidan bildades gigantiska industri- och bankkonglomerat och fackföreningar, som under en och samma ledning förenade hela arméer av arbetare, och fackföreningar och konglomerat som pressade på regeringarna för att driva fram den politik som bäst svarade mot deras särskilda intressen hotade att upplösa själva staten i en mängd ekonomiska förläningar som bittert bekämpade varandra.

De demokratiska och liberala systemen, som blev det instrument som dessa grupper använde sig av för att bättre kunna exploatera hela kollektivet, förlorade allt mer sin prestige, och därigenom spred sig övertygelsen om att det bara var den totalitära staten som, genom att upphäva folkets frihet, på något sätt skulle kunna lösa de intressekonflikter som de befintliga politiska institutionerna inte längre lyckades stävja. De totalitära regimerna har därefter i själva verket i stort sett befast de olika samhällsklassernas ställning på den nivå de hade uppnått lite i sänder, och genom att låta polisen kontrollera varje sida av medborgarnas liv och med våld undanröja oliktankande, har de förhindrat varje laglig möjlighet att rätta till den rådande sakernas ordning.

Härigenom garanterades existensen för den odelat parasiterande klassen, som bestod av frånvarande jordägare och rentierer, vars enda bidrag till samhällsproduktionen bestod i att klippa aktiekuponger, de monopolägande klasserna och affärskedjorna, som sög ut konsumenterna och gjorde att småspararnas pengar försvann, plutokrater som, gömda bakom kulisserna, drog i politikernas trådar för att kunna styra statens hela maskineri till sin egen exklusiva fördel under skenet av att söka uppnå överordnade nationella intressen. De kolossala förmögenheterna för några få konserverades, likaså eländet för de stora massorna, som var utestängda från möjligheten att njuta den moderna kulturens frukter.

En ekonomisk regim har bevarats till sin väsentliga inriktning, enligt vilken de materiella

resurserna och arbetskraften, som skulle inriktas på att tillgodose grundläggande behov för att utveckla människans livsviktiga energier, i stället inriktades på att tillgodose de mest futila önsknings hos dem som kunde betala de högsta priserna; en ekonomisk regim, under vilken pengamakten i och med arvsrätten vidmakthölls inom samma klass, genom att den omvandlades till ett privilegium, som inte på något sätt svarade mot det sociala värdet av de faktiskt utförda tjänsterna, och valmöjligheterna begränsades för proletäerna, som för att leva är tvingade att låta sig exploateras av den som erbjuder dem vilken möjlighet som helst till att få ett arbete.

För att hålla arbetarklassen fjättrad och underkuvad har fackföreningarna omvandlats från att ha varit fristående kamporganisationer, som leddes av personer som åtnjöt medlemmarnas förtroende, till att bli organ för polisiär övervakning, under ledning av tjänstemän som den styrande klassen har valt ut och som ansvarar uteslutande inför den.

Om någon korrigerings görs i en sådan ekonomisk regim så dikteras den alltid av militärens behov, som har strålat samman med de privilegierade klassernas reaktionära strävanden efter att låta totalitära stater uppstå och konsolideras.

3. Mot auktoritär dogmatism har det bestående värdet av en kritisk anda slagits fast. Allt som görs gällande måste antingen bevisas eller försvinna. Vårt samhälles största landvinningar inom alla områden har kunnat göras tack vare detta metodiska tillvägagångssätt som är ett resultat av denna fördomsfria inställning.

Denna andens frihet har dock inte kunnat hålla stånd mot den kris som ledde till de totalitära staternas uppkomst. Nya dogmer som accepteras av övertygelse eller av hyckleri har brett ut sig inom all vetenskap. Trots att ingen vet vad en ras är, och att den mest elementära historiska kunskap visar på det absurda i resonemanget, så krävs det av fysiologerna att de skall tro på, visa och att övertyga folket om att det tillhör en utvald ras, enkom för att imperialismen behöver denna myt för att kunna piska upp hat och stolthet hos massorna.

Den ekonomiska vetenskapens mest uppenbara begrepp måste betraktas som anatema när det gäller att föra fram enväldespolitiken, merkantilismens handelsbalans och alla andra påhitt som vår tids utomordentliga upptäckter. Genom alla världsdela ömsesidiga ekonomiska beroende utgör hela jorden livsrum för varje folk som vill bevara en levnadsstandard som svarar mot den moderna civilisationen; emellertid skapades pseudovetenskapen geopolitik i syfte att bevisa grunden för livsrumsteorin och för att klä imperialismens vilja att förtrycka i en teoretisk dräkt.

Historians viktigaste faktum förfalskas i den styrande klassens intresse. Bibliotek och bokhandlar rensas på alla verk som inte betraktas som renlärliga. Obskuratismens mörker hotar på nytt att kväva människosjälen. Frihetens och jämlikhetens sociala etik har undergrävt. Människorna betraktas inte längre som fria medborgare, som drar nytta av staten för att bättre kunna uppnå sina kollektiva mål. De är i stället tjänare åt staten, som bestämmer vilka deras mål skall vara, och deras vilja som innehar makten införlivas med statens vilja. Människorna är inte längre undersåtar som har rättigheter, utan inordnas hierarkiskt, och tvingas att utan diskussion lyda de överordnade hierarkierna, med en ledare på toppen som vederbörligen har upphöjts till gud.

Efter att ha triumferat i en rad länder fann denna totalitära och reaktionära civilisation slutligen i Nazityskland den kraft som ansåg sig kunna dra de yttersta konsekvenserna av den. Efter noggranna förberedelser och genom att djärvt och skrupelfritt utnyttja rivaliteten mellan staterna, deras egoism och enfald, dra med sig andra europeiska vasallstater – den första bland dem Italien – och genom att alliera sig med Japan, som sökte uppnå identiska mål i Asien, gav sig Nazityskland i kast med uppgiften att lägga under sig andra stater. Nazitysklands seger skulle innebära att

totalitarismen slutgiltigt konsolideras i världen. Alla dess kännetecken skulle skärpas till det yttersta, och de progressiva krafterna skulle under lång tid vara dömda till att inneha rollen som simpel, negativ opposition. Den tyska militära klassens traditionella arrogans och omedgörlighet kan redan där ge oss en idé om hur dess herravälde skulle gestalta sig efter ett segerrikt krig.

De segerrika tyskarna skulle även kunna tillåta sig att ge sken av generositet gentemot de andra europeiska folken och formellt respektera deras territorier och politiska institutioner, för att på så sätt styra och samtidigt tillfredsställa den enfaldiga patriotiska känsla som hellre ger akt på gränspålarnas färg, och de politikernas nationalitet som träder fram i ramplyuset, än på maktförhållanden och statsorganens faktiska innehåll.

Även om verkligheten är kamouflerad så kommer den alltid att vara densamma: en ny uppdelning av mänskligheten i Spartaner och heloter, i herrar och slavar.

Också en kompromisslösning mellan de sidor som nu bekrigar varandra skulle innebära ett ytterligare steg närmare totalitarismen, genom att de länder som har undkommit Tysklands järngrepp skulle tvingas acceptera samma former för politisk organisation för att vara tillräckligt förberedda för att återuppta kriget. Hitlertyskland har dock kunnat slå ned småstaterna en efter en, och tvingat allt mäktigare krafter att ge sig in i striden. Genom Storbritanniens modiga stridsanda, även i det mest kritiska ögonblicket när landet ensamt höll stånd mot fienden, fick tyskarna stängas mot det tappra motståndet från den ryska armén, och Amerika fick tid på sig att börja mobilisera sin ofantliga produktionsapparat. Denna kamp mot den tyska imperialismen hänger nära samman med den kamp som det kinesiska folket utkämpar mot den japanska imperialismen. Enorma människomassor och rikedomar har redan ställts upp mot de totalitära makterna. Krafterna hos dessa makter har nått sin kulmen och kan nu bara gradvis förtäras. De motsatta krafterna å sin sida har redan övervunnit den allra djupaste nedgången och är nu i tilltagande. De allierades krig väcker för varje dag som går på nytt viljan till befrielse, även i de länder som har varit avhängiga av våldet och betett sig som vilsna genom det slag de har fått ta emot. Det kriget väcker denna vilja till och med hos axelmakternas folk, som inser att de har dragits in i en desperat situation enkom för att tillfredsställa sina härskares maktbegär.

Denna långsamma process, som har medfört att enorma människomassor passivt låtit sig formas efter den nya regimen, anpassas och på så sätt bidragit till att konsolidera den, har nu stannat upp, och den omvända processen har inletts i stället. I denna enorma våg, som sakta höjer sig, återfinns alla de progressiva krafterna och de mest upplysta grupperna inom arbetarklassen som, genom terror eller smicker, har låtit sig avledas i sina strävanden mot en högre livsform; de mest välinformerade bland de intellektuella, som känt sig förolämpade över den djupa förnedring som förnuftet har underkastats; företagare som känner sig i stånd till nya initiativ och vill befria sig från det byråkratiska oket och den nationella autarki som har hindrat deras minsta rörelse; alla de som, när allt kommer omkring, genom en medfödd känsla för värdighet inte kan kröka ryggen under ett förödmjukande slaveri.

Räddningen för vår civilisation anförtros idag alla dessa krafter.

II. Efterkrigstidens uppgifter – ett enat Europa

Tysklands fullständiga nederlag skulle inte automatiskt leda till en nyordning av Europa enligt vårt civilisationsideal.

Under en kort och intensiv period av allmän kris, när nationalstaterna ligger krossade, när

folkmassorna, likt smält materia, glödande och lätt att stöpa i nya former, ängsligt väntar på det nya budskapet och kan ta emot vägledning från verkligt internationalistiskt sinnade människor, då kommer de mest privilegierade klasserna i de gamla nationella systemen att, med list eller våld, försöka dämpa vågen av känslor och internationalistisk passion, och de kommer att envist ägna sig åt att rekonstruera de gamla statsorganen. Det är också troligt att de engelska ledarna, kanske i samförstånd med de amerikanska, försöker driva på sakerna i den riktningen i syfte att återuppta maktbalanspolitiken skenbart i deras imperiers omedelbara intresse.

De konservativa krafterna, dvs. ledarna för nationalstaternas grundläggande institutioner, de väpnade styrkornas övre skikt som högst upp, där dessa fortfarande existerar, inbegriper monarkierna, de monopolkapitalistiska grupper som har knutit sina profiter till statens, storgodsägarna och de högtidliga prästhierarkierna, som bara kan se sina parasitinkomster garanterade i ett stabilt, konservativt samhälle, och efter dem de otaliga skaror som är beroende av dem och som bara är förblindade av deras traditionella makt; alla dessa reaktionära krafter känner nu att byggnaden knakar i fogarna och försöker rädda sig. Om byggnaden störtar samman skulle de i ett slag berövas alla de garantier de dittills haft och utsättas för de progressiva krafternas angrepp.

Den revolutionära situationen: gamla och nya strömningar

De totalitära regimernas fall kommer för hela folk att betyda "frihetens" ankomst, att varje återhållande kraft försvinner, och att vidsträckt yttrandefrihet och föreningsfrihet automatiskt kommer att råda.

Den kommer att vara de demokratiska tendensernas triumf. Dessa tendenser har oräkneliga schatteringar, som går från mycket konservativ liberalism till socialism och anarki. De tror på händelsers och institutioners "spontana uppkomst", på den absoluta godheten hos de underifrån kommande impulserna. De vill inte höja handen för "historien", "folket", "proletariatet", eller vad de nu kallar sin gud. De önskar intensivt ett slut på diktaturen och föreställer sig detta som ett återlämnande till folket av den oförytterliga rätten till självbestämmande.

Deras högsta dröm är en konstituerande församling, som har valts med utvidgad rösträtt och med den mest skrupulösa respekt för väljarna, och som beslutar om vilken författning folket skall anta. Om folket är omoget kommer det att anta en dålig författning, men rätta till den, om det går, genom ständiga ansträngningar för att övertyga.

Demokraterna ryggas i princip inte för våld, men vill bara bruka våld när majoriteten är övertygad om att det är oundgängligt, dvs. när det inte betyder mer än att sätta en nära nog överflödigt punkt över i.

Demokraterna är därför passande ledare bara i tider med normal förvaltning, när ett helt folk är övertygat om de grundläggande institutionernas godhet och som bara måste ändras i relativt sett underordnade hänseenden. I revolutionstider, när institutionerna inte bara måste förvaltas, utan skapas, faller de demokratiska tillvägagångssätten på ett uppseendeväckande sätt. Demokraternas ömkliga oförmåga under revolutionerna i Ryssland, Tyskland och Spanien är tre av de färskaste exemplen.

I sådana situationer, när den gamla statsapparaten med dess lagar och förvaltning har fallit, frodas omedelbart, under sken av gammal legalitet eller med förakt, en mängd församlingar och folkrepresentationer, där alla progressiva sociala krafter löper samman och agiterar. Folket har således vissa grundläggande behov som skall tillfredsställas, men det vet inte just vad det vill eller

vad det måste göra. Tusen klockor ringer i folkets öron, men folket med dess miljoner sinnen verkar inte begripa, och det splittras upp i en mängd tendenser som bekämpar varandra.

I det ögonblick då det behövs störst beslutsamhet och mod känner sig demokraterna vilsna eftersom de inte har ett spontant folkligt samförstånd bakom sig, utan bara ett grumligt tumult av passioner; de tror att deras skyldighet är att skapa ett sådant samförstånd, och de framställer sig som övertygade förespråkare där det behövs ledare som vet vart de är på väg; de gynnsamma tillfällena till att konsolidera den nya regimen går dem ur händerna genom att de försöker få de organ att genast fungera som förutsätter lång förberedelse och som är anpassade till perioder av relativt lugn; de ger sina motståndare vapen som dessa sedan använder för att störta dem; när allt kommer omkring utgör de i sina tusen tendenser inte viljan till förnyelse utan den diffusa vilja som finns i alla sinnen som genom att efter vartannat paralyseras bereder terräng för reaktionens utveckling. Under revolutionära kriser kommer de demokratiska politiska metoderna att vara en dödvikt.

Allt eftersom demokraterna genom en oändlig polemik nöter ut sin första popularitet som frihetsförespråkare, och i frånvaro av en seriös politisk och social revolution, kommer demokraterna ofelbart att återupprätta de pretotalitära politiska institutionerna, och deras kamp kommer att vändas och utvecklas enligt de gamla mönstren med klassmotsättningar.

Principen enligt vilken klasskampen är det tillstånd som alla politiska problem reduceras till har varit den grundläggande riktlinjen, särskilt för fabriksarbetarna, och den har tjänat till att ge sammanhang åt deras politik, så länge inte samhällets grundläggande institutioner har ifrågasatts. Men denna riktlinje blir till ett instrument som isolerar proletariatet, när en omvandling av hela samhällets organisation blir nödvändig. De klassmedvetna arbetarna vet då inte hur de skall kunna ta hänsyn till de särskilda behoven hos den egna klassen, eller gruppen, utan att bry sig om hur de skall kunna förena dem med de andra klassernas intressen, eller eftersträvar de den egna klassens diktatur, för att kunna förverkliga den utopiska kollektivering av alla materiella produktionsmedel, något som i en sekellång propaganda har angetts som det oöverträffade botemedlet för allt deras onda.

Denna politik verkar inte göra intryck på något annat skikt än arbetarna, som genom den berövar de andra progressiva krafterna sitt stöd, och låter dessa hamna i reaktionens makt, som skickligt organiserar dem i syfte att knäcka just den proletära rörelsen.

Bland olika proletära tendenser, anhängare till klasspolitiken och det kollektivistiska idealet, har kommunisterna erkänt svårigheten med att upprätthålla en tillräcklig styrka för att segra och därför har de – i motsats till de andra folkliga partierna – omvandlats till en strängt disciplinerad rörelse, som utnyttjar vad som återstår av den ryska myten för att organisera arbetarna, tar inte order av den men utnyttjar den i de mest skiftande intriger. Detta förhållningssätt gör kommunisterna effektivare än demokraterna under revolutionära kriser; men genom att de håller arbetarklassen åtskild från de andra revolutionära klasserna – och förkunnar att deras "sanna" revolution skall komma – blir de ett sekteristiskt element som försvagar helheten i det avgörande ögonblicket.

Deras oavslutliga beroende av den ryska staten, som upprepade gånger utan skrupler använt dem för att söka fullfölja sin nationella politik, hindrar dem dock från att driva en politik med ett minimum av kontinuitet; de måste hela tiden gömma sig bakom en Karolyi, en Blum, en Negrin, för att sedan ofrånkomligt falla i ruiner, bakom de demokratiska marionetter som används, eftersom makten inte kan uppnås och upprätthållas blott genom list, utan genom förmågan att organiskt och vitalt svara mot det moderna samhällets behov.

Om kampen i morgon skulle inskränkas till det traditionella, nationella området, så skulle det vara mycket svårt att undvika de gamla motsägelserna. Nationalstaterna har i själva verket redan planerat sina egna respektive ekonomier så på djupet att den centrala fråga snart torde bli att ta reda på vilken grupp med ekonomiska intressen, dvs. vilken klass som skulle få kontroll över planen. Fronten med de progressiva krafterna skulle lätt krossas i trätan mellan klasser och ekonomiska grupper. Med största sannolikhet skulle det vara de reaktionära som tjänar på den.

En situation där kommunisterna skulle räknas som den förhärskande politiska kraften skulle inte innebära en utveckling i revolutionär mening, utan snarare ett misslyckande för den europeiska förnyelsen. Fortfarande är stora massor influerade, eller kan influeras, av de gamla demokratiska och kommunistiska tendenserna, eftersom de inte ser något framtidsperspektiv i de nya metoderna och målen. Sådana tendenser är dock politiska bildningar från det förgångna; de har ingenting lärt, och ingenting glömt av den senaste tidens historiska utveckling; de kanaliserar de progressiva krafterna längs vägar som de bara kan hålla fast vid som besvikelser och fullständiga nederlag; inför morgondagens alltmer djupgående behov utgör de ett hinder, och de måste antingen förändra sig i grunden eller försvinna.

En sann revolutionär rörelse måste uppstå bland dem som har vetat att kritisera de gamla politiska attityderna; den måste kunna samarbeta med de demokratiska krafterna, med kommunisterna och i allmänhet med alla dem som samarbetar för totalitarismens upplösning, utan att dock låta sig snärjas av deras politiska metoder.

Dessa reaktionära krafter förfogar dock över dugliga män och ledare, som är tränade i att föra befäl och som kommer att slåss ursinnigt för att bevara sin överlägsenhet. I det avgörande ögonblicket kommer de att veta hur de skall visa upp sig, väl kamouflerade. De kommer att utropa sig till fredsälskare, frihetsälskare och till förkämpar för allmänt välstånd för de fattigaste klasserna. Redan tidigare har vi sett hur de nästlat sig in i folkrörelserna, paralyserat dem och fått dem att vika undan, och omvandlat dem till deras raka motsats. De kommer utan tvekan att utgöra den allra farligaste kraften som vi har att göra upp räkningen med.

Den fråga som dessa krafter kommer att försöka framhäva är återinförandet av nationalstaten. De kommer således att ta tag i den folkliga känsla som är mest spridd, den som har kränkts mest av de nya rörelserna, den som är lättast att använda för reaktionära syften: den patriotiska. På det sättet kan dessa krafter också hoppas på att lättare blanda samman motståndarnas idéer, under förutsättning att folkmassornas dittills enda politiska erfarenhet är den som har utvecklats inom den nationella sfären, varför det är ganska lätt att inrikta både dem och deras mer närstående ledare på återuppbyggandet av de stater som har slagits ned av den kraftiga stormen. Om de reaktionära krafterna uppnår det målet kommer de att ha vunnit.

Hur dessa stater än ger sken av att vara rundligt demokratiska eller socialistiska, så skulle det bara att vara en tidsfråga innan makten kommer att ha återlämnats i de reaktionäras händer. Den nationella avundsjukan skulle ges nytt liv, och varje stat skulle återigen försöka uppfylla dess egna behov uteslutande genom vapenmakt. Deras huvudsakliga uppgift skulle bli att på mer eller mindre kort sikt omvandla sina folk till arméer. Generalerna skulle återgå till att föra befäl, monopolägarna skulle profitera på autarkierna, byråkratkåren svälla och prästerna hålla massorna fogliga. Alla de tidigast gjorda erövringarna skulle krympa ihop till ett intet inför nödvändigheten av att på nytt förbereda sig för krig.

Den fråga som i första hand måste lösas – varje annat framsteg vore annars bara ett sken – är det slutgiltiga avskaffandet av Europas indelning i suveräna nationalstater. Genom att merparten av

kontinentens stater har brutit samman under den tyska ångvälden är de europeiska folkens öde redan förenade; de kommer antingen att tillsammans underkastas Hitlers herravälde, eller också, när det har fallit, tillsammans gå in i en revolutionär kris, där de inte kommer att ha stelnat i eller vara åtskilda i solida statsstrukturer.

Stämningarna är idag långt mer än tidigare inställda på en federal omorganisation av Europa. Den hårda erfarenheten har öppnat ögonen ä ven på dem som inte ville se, och har gjort att många förhållanden som främjar vårt ideal har mognat.

Alla förnuftiga mkänniskor erkänner numera att det inte är möjligt att upprätthålla en jämvikt med självständiga europeiska stater tillsammans med det militaristiska Tyskland, på samma villkor som med de andra länderna, det är inte heller möjligt att stycka upp Tyskland och hålla landet i schack när det väl har besegrats. Det är uppenbart att inget land i Europa kan ställa sig utanför när de andra slåss. Förklaringar om neutralitet och icke-angreppspakter har inget värde. Det lönlösa och till och med skadliga har nu demonstrerats hos organisationer som Nationernas förbund, som hävdade att de garanterar en folkrätt utan att ha någon militär kraft som har kapacitet att genomföra organisationens beslut och som respekterar de deltagande staternas absoluta suveränitet.

Principen om icke-intervention har visat sig vara absurd, eftersom varje folk enligt den skall ges fritt val att överlämna sig till det despotiska styre det anser vara bäst, som om varje enskild stats inre konstitution inte skulle utgöra ett vitalt intresse för alla de andra europeiska länderna.

De många problem som förgiftar kontinentens internationella liv har blivit omöjliga att lösa: gränser som dras kring områden med blandad befolkning, försvaret för främmande minoriteter, tillgång till hamnar för länder som ligger i Europas inre, Balkanfrågan, Irlandfrågan osv. De problemen skulle finna en enkel lösning i Europeiska förbundet, på samma sätt som motsvarande kärva problem för småstater som blivit en del av en större nationell enhet tidigare har mildrats i och med att problemen förvandlades till relationsproblem mellan olika provinser.

Slutet på känslan av säkerhet vad gällde Storbritanniens oangriplighet, något som hade uppmanat engelsmännen till "splendid isolation", franska arméns hemförlovning och upplösningen av den franska republiken själv vid de tyska styrkornas första allvarliga framstöt – något som förhoppningsvis torde ha försvagat den chauvinistiska inbilskheten om fransk överlägsenhet – och särskilt medvetenheten om vilken allvarlig risk man hade löpt för allmän förslavning, är å andra sidan omständigheter som alla kommer att främja bildandet av en federal regim, och den kommer att göra slut på den rådande autarkin.

Genom det förhållandet att England har accepterat principen om Indiens självständighet, och Frankrike potentiellt förlorat hela sitt imperium i och med att landet har erkänt sig besegrat, kommer det också att bli lättare att hitta en grund för samförstånd i syfte att skapa en europeisk ordning för frågor som rör de koloniala besittningarna.

Till allt detta måste slutligen läggas, att några av de mest betydande dynastierna har försvunnit och att den bas som håller de kvarvarande dynastierna uppe är svag. Man måste beakta att dynastierna, genom att de har betraktat de olika länderna som sina egna traditionella apanage, och de mäktiga intressen som har gett dem sitt stöd, i själva verket har utgjort ett allvarligt hinder för en förnuftsbasead organisation av Europas förenade stater, som bara kan vila på en republikansk konstitution för alla förbundsstater.

När den gamla kontinentens horisont väl har passerats, kommer alla de folk som utgör mänskligheten att omsluta varandra i en gemensam vision om nödvändigheten av att erkänna den europeiska federationen som den enda möjliga garantin för att förbindelserna med de asiatiska och

amerikanska folken skall kunna utvecklas på en grund av fredligt samarbete i väntan på en mera avlägsen framtid, där en politisk enhet för hela jorden kommer att bli möjlig.

Skiljelinjen mellan de progressiva och de reaktionära partierna skär därför numera inte längs den formella linjen med mer eller mindre demokrati eller strävan mot mer eller mindre socialism, utan längs den i grunden helt nya linje som skiljer mellan dem som med kampens centrala område menar det gamla området, dvs. erövrandet och formerna för den nationella politiska makten, och, om än motvilligt, kommer att spela med de reaktionära krafterna genom att låta folkens passion likt vitglödgd lava vända och stelna i den gamla formen och låta gammal absurditet uppstå på nytt, och dem som kommer att se skapandet av en solid internationell stat som den viktigaste uppgiften, som kommer att inrikta folkets kraft mot detta mål, och som, också om de erövrar den nationella makten, först och främst skulle använda den som ett instrument för att förverkliga internationell enhet.

Med propaganda och handling, genom att på alla sätt söka stabilisera avtal och band mellan de liknande rörelser som visserligen håller på att bildas i olika länder, måste nu grunden läggas för en rörelse som skall kunna mobilisera alla krafter som kan skapa den nya organisation som kommer att bli den mest storslagna och förnyande skapelse som har uppstått i Europa på århundraden. För att kunna inrätta en bred federal stat som förfogar över en europeisk väpnad styrka i stället för de nationella arméerna som avgjort kommer att sopa undan de ekonomiska autarkierna, som utgör ryggraden i de totalitära regimerna, kommer organisationen att ha de organ och de tillräckliga medel som behövs för att i de enskilda federala staterna genomföra sina beslut, som skall syfta till att upprätthålla en gemensam ordning, och den kommer att till staterna själva ge den autonomi som medger en smidig utformning och utveckling av det politiska livet som svarar ärskilda egenskaper.

Om det i de största europeiska länderna finns ett tillräckligt stort antal människor som förstår detta, kommer segern snart att vara deras, eftersom både omständigheter och människornas sinnen kommer att främja deras ansträngningar, och framför sig kommer de att ha partier och trender som allihop redan har diskvalificerat sig genom de senaste tjugo årens katastrofala erfarenhet. Eftersom tiden för ny handling kommer att vara inne, kommer tiden för nya människor också att vara inne – tiden för rörelsen för ett fritt och enat Europa!

III. Efterkrigstidens uppgifter – reformering av samhället

Ett fritt och enat Europa är en nödvändig förutsättning för att förstärka den moderna civilisationen, för vilken den totalitära eran var ett bakslag. Slutet på denna era innebär att den historiska processen mot skillnader och sociala privilegier omedelbart återupptas fullt ut. Alla de gamla konservativa institutionerna som hindrade dess genomförande kommer att ha brutit samman, eller hålla på att bryta samman, och denna deras kris måste utnyttjas med mod och beslutsamhet. Den europeiska revolutionen måste vara socialistisk för att svara mot våra behov, och dess föresats således vara att emancipera arbetarklassen och att skapa mänskligare levnadsförhållanden för arbetarna.

Kompassen för dessa åtgärder som måste vidtas i den riktningen kan dock inte vara den rent doktrinära principen, enligt vilken den privata äganderätten till de materiella produktionsmedlen i princip måste avskaffas och bara tolereras tillfälligt, när den egentligen inte går att undvara. Den första utopiska form i vilken arbetarklassen har uttryckt sin befrielse från det kapitalistiska oket har varit det allmänna förstatligandet av ekonomin. När förstatligandet en gång väl har förverkligats

fullt ut, leder det emellertid inte till det mål som arbetarklassen har drömt om, utan till inrättandet av en regim där hela befolkningen förslavas under en byråkratklass som förvaltar ekonomin.

Den verkligt grundläggande principen för socialismen och för den allmänna kollektivismen har bara varit en förhastad och felaktig slutsats, och är den princip enligt vilken de ekonomiska krafterna inte får härska över människorna, utan – likt naturkrafterna – kuvas, ledas och kontrolleras av människorna på det mest rationella sättet, för att de stora massorna inte skall falla offer för dessa krafter. De gigantiska framstegskrafter som uppkommer ur det individuella intresset får inte förödas i rigida "rutinförfaranden", för att vi sedan bara skall stå inför det olösliga problemet med att blåsa nytt liv i initiativandan, genom löneskillnader och andra åtgärder. Dessa krafter måste i stället berömmas och ges större spridning genom större möjligheter till utveckling och användning, och kanalerna som skall föra dem mot målet, den största nyttan för hela kollektivet, måste samtidigt förbättras och konsolideras.

Den privata äganderätten måste avskaffas, begränsas, korrigeras eller utvidgas från fall till fall, och inte dogmatiskt enligt en princip. Denna riktlinje är ett naturligt led i processen med att forma ett europeiskt ekonomiskt liv, som skall vara befriat från militarismens mardrömmar och nationell byråkrati. Arbetarna kan i denna riktlinje hitta sin befrielse, både i de kapitalistiska länderna, där de förtrycks av de härskande klassernas herravälde och i de kommunistiska länderna, där de förtrycks av det byråkratiska tyranniet. Den rationella lösningen måste ersätta de irrationella lösningarna, även i arbetarnas medvetande. Vi vill genom att framhäva följande punkter ange innehållet i denna riktlinje mer i detalj, och betona att det lämpliga i var och en av punkterna i programmet och medlen för att uppnå dem måste bedömas i förhållande till den europeiska enheten som nu är en oundgänglig förutsättning:

a. Företag som bedriver en med nödvändighet monopolistisk verksamhet och som har möjlighet att profitera på konsumenterna (t.ex. elindustrin) kan inte längre lämnas åt privata ägare, företag som vill hålla sig vid liv av skäl som sammanhänger med kollektivets intresse, men som för att stå stadigt har behov av skyddstullar, bidrag och preferensorder osv. (det mest kända exemplet nu på denna typ av industri är i Italien stålindustrin), och företag som genom storleken på investerat kapital och antalet anställda, eller genom betydelsen hos den sektor som de dominerar, kan öva utpressning på statsorganen för att dessa skall genomföra den för dem mest fördelaktiga politiken (t.ex. gruvindustrin, storbankerna och rustningsindustrin). Det är på detta område som man utan vidare måste gå fram med förstatliganden i mycket stor skala, utan något avseende på lagligen förvärvade rättigheter.

b. Det som tidigare kännetecknade äganderätt och arvsrätt har gjort det möjligt att i några få privilegierades händer ackumulera rikedomar som det är på sin plats att under en revolutionär kris fördela på ett jämlikt sätt, för att undanröja de parasiterande klasserna och åt arbetarna ge de produktionsverktyg som de behöver för att kunna förbättra sina ekonomiska villkor och uppnå större självständighet. Vi avser således en jordbruksreform, som genom att jorden övergår till dem som brukar den ökar antalet ägare, och en industriell reform, som i de icke-förstatligade sektorerna utvidgar arbetarnas äganderätt genom kooperativ drift och anställdas aktieinnehav osv.

c. De unga skall få hjälp med nödvändiga åtgärder för att minska avstånden till ett minimum mellan startpunkterna i kampen för att överleva. I synnerhet den allmänna skolan skall ge de mest begåvade studenterna, inte de rikaste, reella möjligheter till att bedriva studier upp till den högsta nivån, och den skall inom varje studieområde som leder till utbildning inom olika yrken och inom olika fria och vetenskapliga yrken förbereda ett antal studenter som svarar mot marknadens behov,

för att genomsnittslönerna skall bli i stort sett lika för alla yrkesgrupper, oavsett vilka avvikelserna mellan lönerna inom varje grupp kan vara efter olika individuell förmåga.

d. Den nästan obegränsade kapaciteten för massproduktion av viktiga förnödenheter med den moderna tekniken gör det nu möjligt att, till en relativt låg social kostnad, tillförsäkra alla mat, bostäder, kläder och den minsta bekvämlighet som är nödvändig för att upprätthålla mänsklig värdighet. Den sociala solidariteten gentemot dem som verkar vara förlorarna i den ekonomiska kampen får av det skälet inte manifesteras i olika former av alltid förödmjukande välgörenhet, som ger upphov till samma slags onda, vars följder den försöker avhjälpa, utan genom en rad åtgärder som ovillkorligt garanterar alla, oavsett om de kan arbeta eller inte, en anständig levnadsstandard och utan att minska stimulansen till arbete och sparande. På detta sätt skulle ingen genom sin nöd tvingas acceptera förslavande arbetsavtal.

e. Arbetarklassens emancipation kan bara åstadkommas genom att de villkor som skisseras i de föregående punkterna förverkligas utan att arbetarklassen ännu en gång får falla tillbaka i den ekonomiska politik som förs av monopolistiska fackföreningar, som helt enkelt till arbetets område överför de kränkande metoder som särskilt utmärker storkapitalet. Arbetarna måste åter få frihet att välja sina befullmäktigade ombud för att kollektivt förhandla fram de villkor på vilka de avser att utföra sitt arbete, och staten måste ge dem de rättsliga medel som krävs för att garantera att ingångna avtal hålls; men alla monopolistiska tendenser kan slås ned effektivt när de sociala förändringarna väl har genomförts. Dessa förändringar är vad som behövs för att skapa ett mycket brett skikt av medborgare kring den nya ordningen som är intresserade av att upprätthålla den, och för att ge det politiska livet en fast prägel av frihet, fylld av en stark känsla av social solidaritet.

På dessa grunder skulle de politiska friheterna verkligen få ett konkret innehåll för alla, inte bara ett formellt, eftersom medborgarna kommer att vara självständiga och ha tillräcklig kunskap för att utöva en effektiv och kontinuerlig kontroll över den styrande klassen. Det torde vara överflödigt att uppehålla sig vid de konstitutionella institutionerna, eftersom vi inte kan förutse de villkor på vilka de kommer att inrättas och fungera, utan vi kan bara upprepa det som alla redan vet när det gäller nödvändigheten av representativa organ för utformningen av lagstiftning, domstolarnas oavhängighet – som skall ersätta den nuvarande ordningen – en opartisk lagtillämpning, tryckfrihet och föreningsfrihet för att upplysa den allmänna opinionen och ge alla medborgare möjlighet att reellt delta i statens liv. Det är nödvändigt att närmare precisera idéerna när det gäller två frågor på grund av deras särskilda betydelse i denna stund i vårt land, nämligen förhållandet mellan staten och kyrkan och den politiska representationens form.

a. Det fördrag genom vilket Vatikanen slutit sin allians med fascismen i Italien måste utan vidare upphävas, för att statens fullständigt konfessionslösa natur skall kunna säkerställas och statens överhöghet över medborgarna entydigt slås fast. Alla religiösa trosinriktningar skall respekteras lika, staten får inte längre ha någon särskild budget för religionsutövningen.

b. Det korthus som fascismen har byggt upp med korporativism kommer att störta samman med den totalitära statens alla övriga delar. Det finns de som anser att man kan hämta material till den nya konstitutionella ordningen från dessa spillror i morgon. Det tror vi inte. I den totalitära staten är de korporativa kamrarna den stora bluff som kröner den polisiära kontrollen över arbetarna. Om de korporativa kamrarna ändå skulle vara ett uppriktigt uttryck för de olika producentgrupperna så skulle de representativa organen för de olika yrkesgrupperna aldrig kunna vara kvalificerade att behandla allmänpolitiska frågor, och i mer specifikt ekonomiska frågor skulle de bli till förtryckarorgan för de fackligt starkare grupperna.

Fackföreningarna kommer att ha vidsträckta funktioner, som innebär samarbete med de statsorgan vars uppdrag är att lösa sådana problem som direkt berör fackföreningarna, men de skulle tveklöst utestängas från varje lagstiftande funktion, eftersom detta skulle kunna medföra en feodal anarki inom det ekonomiska livet som skulle sluta i en förnyad politisk despotism. Många som troskyldigt har låtit sig luras av myten om korporativism kan och bör vara attraherade av förnyelsearbetet, men de måste göras medvetna om det absurda i den lösning som de diffust har tänkt ut. Korporativismen kan inte ha ett konkret liv annat än i den form som härleds från de totalitära staterna, för att gruppera in arbetarna under tjänstemän som i den styrande klassens intresse kontrollerar deras alla rörelser.

Det revolutionära partiet kan inte improviseras på ett amatörmässigt sätt i det avgörande ögonblicket, utan måste nu börja formas åtminstone vad gäller dess centrala politiska inställning, allmänna struktur och första handlingsprogram. Partiet får inte företräda en heterogen koalition av tendenser, som bara förenas tillfälligt och negativt, dvs. genom sitt antifascistiska förflutna och enkom för att åstadkomma totalitarismens upplösning, och som alla är beredda att skingras och gå sin egen väg när de väl har uppnått sitt mål och regimen har fallit.

Det revolutionära partiet måste i stället veta att det är först då som dess arbete verkligen börjar, och det måste därför bestå av människor som är ense om de viktigaste framtidsfrågorna. Partiet måste med sin metodiska propaganda tränga igenom överallt där det finns människor som förtrycks av den nuvarande regimen, och som utgångspunkt ta det som av de enskilda individerna och klasserna upplevs som allra mest smärtsamt, visa upp hur det hänger samman med andra problem och vad den riktiga lösningen skulle kunna vara.

Men från den alltmer växande skaran av sympatisörer måste partiet till sin partiorganisation bara hämta in och rekrytera dem som har gjort den europeiska revolutionen till det viktigaste målet i livet, som dag för dag disciplinerat utför det nödvändiga arbetet och försiktigt sörjer för kontinuerlig och effektiv säkerhet, även i situationer som innebär de mest olagliga handlingar, och sålunda utgör det solida nätverk som ger stadga åt den mest flyktiga kretsen av sympatisörer. För att inte försumma något tillfälle eller område för att sprida ut sitt budskap måste partiet på nytt inrikta sin verksamhet först och främst på de miljöer som är mest betydelsefulla som centra för åsiktsspridning och rekrytering av stridslystna människor; framförallt de två samhällsgrupper som är mest mottagliga i dagens situation, och avgörande för morgondagens, således arbetarklassen och de intellektuella. Den första gruppen är den som minst underkastat sig den totalitära piskan, och som kommer att vara snabbast med att omorganisera de egna leden. De intellektuella, särskilt de yngsta, är de som känner att de andligen kvävs och kväljs av den rådande despotismen.

Efterhand kommer andra klasser oundvikligen att dras in i den allmänna rörelsen. Varje rörelse som misslyckas med uppgiften att förena dessa krafter än dömd till improduktivitet, eftersom en rörelse med enbart intellektuella kommer att sakna den styrka från massorna som behövs för att slå tillbaka det reaktionära motståndet, den kommer att vara misstänksam och mistrogen gentemot arbetarklassen, och även om den inspireras av demokratiska känslor så kommer den att vara benägen att slingra sig inför svårigheterna vid de andra klassernas reaktion mot arbetarna, och således gå mot ett återinförande av totalitarismen. Om den stödjer sig enbart på arbetarklassen, så kommer den att sakna den tankens klarhet som bara kan komma från de intellektuella, och som är nödvändig för att bestämma de nya uppgifterna och de nya vägarna; den kommer att bli det gamla klassmedvetandets fånge, den kommer att se fiender överallt och halka mot den doktrinära, kommunistiska lösningen.

Under den revolutionära krisen tillkommer det detta parti att organisera och leda de progressiva krafterna genom att använda alla de folkliga organ som bildas spontant, som glödande smältdeglar, där de revolutionära krafterna blandas, inte för att arrangera folkomröstningar, utan i väntan på att ledas.

Partiet hämtar sin vision och förvissning i det som måste göras, inte i en förebyggande välsignelse från en ännu obefintlig folkvilja, utan i medvetenheten om att det företräder det moderna samhällets djupgående behov. På det sättet anger partiet de första riktlinjerna för den nya ordningen, de nya massornas första sociala disciplin. Genom denna revolutionära partiets diktatur formas den nya staten, och kring staten den nya demokratin. Det finns ingen anledning att frukta att en sådan revolutionär regim med nödvändighet skulle spricka ut i en ny despotism. Den skulle mynna ut där om det är ett servilt samhälle som formas. Om den revolutionära partiet dock med fast hand från första början skapar förutsättningarna för ett fritt liv, där alla medborgare kan delta reellt i statens liv, så skulle dess utveckling, även genom eventuella underordnade politiska kriser, gå i riktning mot en ökande förståelse och acceptans för den nya ordningen från alla, och därmed en växande möjlighet för de fria politiska institutionernas smidiga funktion. Idag har ögonblicket kommit när det är nödvändigt att kunna göra sig av med gamla bördor som är i vägen, att göra sig beredd för det nya som kommer och som är så olikt det man har föreställt sig, att göra sig av med de olämpliga bland de gamla och väcka ny energi hos de unga. De som har insett orsakerna till den europeiska civilisationens nuvarande kris söker och finner varandra idag, när de börjar väva samman framtidens väv, och som därför tar hand om arvet från alla de rörelser för mänsklighetens upphöjelse som har strandat till följd av sin oförmåga att förstå vilket mål som skulle uppnås eller vilka medel som skulle användas för att uppnå det.

Vägen som skall följas är varken lätt eller säker, men den måste, och skall, följas.